

Gadden

Medlemstidning för Sveriges biodlingsföretagare Nummer 5 2021

Analyserar du din honung?
Läs artikeln hur det går till

+

Egenvård med bistic

Driva företag och skaffa barn

PORTRÄTT

Möt Ingmar Germundsson

Biodlingsföretagarna

Vi köper din honung

Som marknadsledare fortsätter vi vår stora satsning på svensk honung och söker nu efter fler leverantörer. Om du är ny biodlare eller vill utöka din befintliga biodling kan du få stöd och utvecklingshjälp av oss.

Här är några av de saker vi erbjuder när du säljer din honung:

- Säker betalning inom 30 dagar
- Rådgivning och utbildning till dig som vill utöka din biodling
- Möjlighet till förskott för företag som nyinvesterar i sin verksamhet
- Fler fördelar hittar du på vår hemsida:
<http://svenskabiprodukter.se/leverantor>

Vi vill värna om den svenska honungsproduktionen och söker fler samarbetspartners bland företag och biodlarföreningar.

Är vårt erbjudande intressant?

Kontakta oss för ett samtal om hur vi kan arbeta tillsammans.

0705-41 03 22

richard.johansson@svenskabiprodukter.se

Ledaren

Hej!

Från och med det här numret av Gadden, tänkte jag att någon annan ur styrelsen får dela sina tankar med er i ledarspalten. Först ut blir Lina Norsell, ny som ledamot i styrelsen sedan februari 2021.

Helena Ring Johansson
ordförande

Äntligen går vi mot mörkare tider!

När jag i 20-årsåldern skulle bestämma mig för vad jag ville arbeta med var jag säker på några punkter. Jag ville bestämma över min egen tid och jag skulle jobba med något jag verkligen tyckte om. Jag ville jobba utomhus och jag ville slippa sitta still.

Så här i efterhand tycker jag att jag hamnat ganska rätt. Min vision stämmer ganska väl in på biodling och egenföretagande.

Under högsäsong upplever jag ofta stress och en känsla av att livet kör ihop sig. Då kan jag ibland undra varför jag inte behöll biodlingen som en hobby.

Men så här års börjar lugnet komma tillbaka. Nu är all honung skördad och jag har gjort allt i min makt för att bina ska må bra fram till våren. Nu har jag tid för skogspromenader med mina hundar, tid för att hämta barnen tidigt efter skolan och möjlighet att vara helt ledig under resten av årets skollov. Jag har för visso många dagar framför mig med etikettering, vaxhantering och försäljningsarbete, men den tiden styr jag som jag vill.

Jag vill uppmana er alla att försöka unna er lite lugn och ro. Liksom bina går i dvala behöver vi biodlare också tid för återhämtning och reflektion. Blev det som

vi tänkt oss? Vad kan vi förändra, utveckla eller avveckla? Biodlaryrket ska vara allt annat än ett ekorrhjul.

Varje vår känner jag en förväntansfull spänning inför att få öppna upp bikuporna igen. När den känslan försvinner kommer jag se mig om efter något annat.

Nu har jag suttit i styrelsen i nästan ett år och det har varit utmanande och lärorikt. Det är alltid många punkter på våra veckomöten och många bollar i luften. Som föreningsmedlem kan det vara svårt att få en överblick över vad styrelsen gör. Med hjälp av era svar på enkäten om BF-s kommunikation siktar vi på att bli bättre på att kommunicera med er medlemmar.

I detta nummer av gadden informerar Jordbruksverket om nya regler för ekologisk biodling, något som berör mitt företag då jag är KRAV-certifierad, se på sidan 18.

Just nu finslipar vi på detaljerna till konferensen som går av stapeln i Örebro 11–13 februari. Skriv in datumen i almanackan så hoppas jag vi ses där!

Lina Norsell
styrelseledamot

Varmt välkommen till
Gadden nr 5. 2021

05 STYRELSEN INFORMERAR

06 NOTISER

08 FRÅN SVERIGE satsar på synlighet

10 PORTRÄTT Ingmar Germundsson
– en man med många järn i elden och ett brinnande intresse för binas framtid

13 OM RASEN CARNICA

14 ANALYSER
Varför vill vi analysera svensk honung?

18 MITT BIODLINGSÅR
Driva företag och skaffa barn = två små barn

22 NYTT FYND
Asiatiska bålgetingen upptäckt i Tyskland

24 JV INFORMERAR
Baljväxter – binas favoriter

28 JV INFORMERAR
Nytt om ekologisk biodling

30 MEDLEMSFÖRMÅNER

31 GADDEN INFORMATION,
KONTAKTUPPGIFTER

Gadden utges av Biodlingsföretagarna och utkommer sex gånger per år. Se utgivningsplan på sidan 31. Tips på innehåll kan mailas till kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Kommunikatör
Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Ansvarig utgivare
Helena Ring Johansson
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Redaktör & Art director
Marie Backman

Tryck
Danagårds Litho, Ödeshög

Tidningen är Svanenmärkt.
Utförligare information på sidan 31.

 Biodlingsföretagarna

APISCANDIA
ÖREBRO 2022

BOKA DAGARNA! ► **FREDAG** 11:e feb
Jordbruksverkets dag
LÖR-SÖNDAG 12-13:e feb

Äntligen kan vi börja förbereda biodlar-konferensen, stödet för NPB-projektet är beviljat av Jordbruksverket. Konferensen planeras som tidigare år men i lite bredare omfattning som Apiscandia i Göteborg 2019 – fast mindre, inte lika stort.

Vi förbereder med beredskap att sända konferensen digitalt, om reglerna skulle ändras igen från Folkhälsomyndigheten.

En utställning kommer att finnas på plats. På fredagen har Jordbruksverket tackat ja att vara delaktiga och värd för dagens program. Biodlingsföretagarna är värd för lördagens och söndagens program. Tre paralleller planeras i samarbete med SBRs Örebro-distrikt och Svenska Bin som inriktar sig mot allmänheten. Förslag finns om en längre workshop på ämnet drottningodling.

BFs årsmöte kommer att hållas på lördag förmiddag.

Har du några önskemål, funderingar eller förslag på programpunkter är du välkommen att kontakta info@biodlarkonferensen.se

”Motionera mera”

Nu har du ytterligare en chans att påverka föreningens arbete genom att lämna in en motion.

Påminnelse att lämna motioner inför årsmötet. Enligt föreningens stadgar skall motioner från medlemmar vara styrelsen tillhanda senast 60 dagar före årsmötet.

Då årsmötet kommer att hållas den 12 februari 2022 betyder det att motioner från medlemmar skall vara styrelsen tillhanda senast tisdag den 14 december 2021. Motioner kan mejlas till sekreterare Mats Olofsson på mejladress : mats.olofsson@biodlingsforetagarna.se

Vad är en motion i en förening?

En motion till årsstämman ska vara en fråga som berör föreningen och alla dess medlemmar och som inte kan beslutas på ett styrelsemöte. Motionen ska innehålla ett konkret förslag för stämman att ta ställning till.

Hur skriver man en motion till en förening?

Här följer tips hur du skriver en motion:

1. Skriv en rubrik som kortfattat beskriver vad ärendet handlar om.
2. Skriv vad ärendet handlar om.
3. Avsluta motionen med att själv föreslå ett beslut som du tycker att årsstämman ska ta.
4. Skriv under dokumentet med ditt namn.
5. Skicka eller lämna personligen din motion till din styrelse.

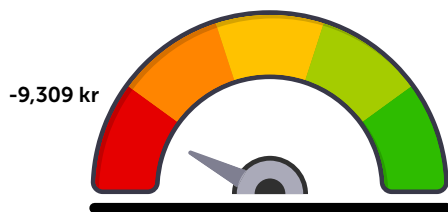
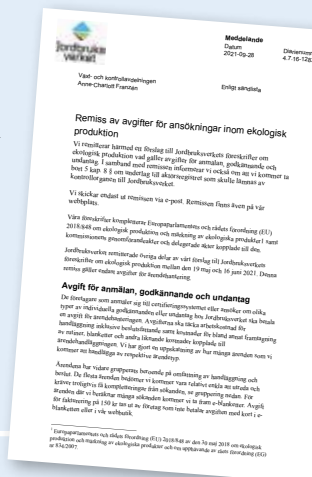
Källa om motioner: www.forening.se

Det kommer nya riktlinjer om ekologisk biodling vid årsskiftet

Gadden har från Jordbruksverket fått en färdig informationsartikel (se sid. 28) samtidigt som Biodlingsföretagarna som remissinstans fått i uppdrag att komma med synpunkter om det nya regelförslaget.

Sista dagarna att svara på remissen är den 18 oktober. Vi har gjort ett inlägg på medlemsforumet med dokumentationen från JV för att ge er medlemmar möjlighet att kommentera.

Gå in och läs, återkom genom att kommentera på forumet eller maila info@biodlingsforetagarna.se om du har synpunkter att förmedla.

STAFFANS BAROMETER

Staffan Tegebäck lånade BF 100 000 kr då föreningen hade svåra likviditetsproblem efter konkursen 2017.

Enligt diskussion och förslag från en medlem under årsmöte 13:e feb 2021 visas hur mycket som betalats in till skulden här i Gadden. En annan frågade även hur man gör för att betala sitt stöd vilket visas nedan.

Genom försäljning av infobroschyren och en donation på 1000 kr är 9,309 kr inbetalt.

Hur gör jag för att sätta in pengar?

Du kan betala via swish nr. 123 107 1406
Mottagare Biodlingsföretagarna, eller

Bank-giro nr 5276-8567

Märk din betalning "barometer"

Ett räkneexempel: Det räcker om varje medlem swishar 300:- så är skulden till Staffan löst.

Alternativt kan du beställa informationsbroschyren, där går intäkterna direkt till barometern.
Broschyren beställs via formuläret på hemsidan:
www.biodlingsforetagarna.se/butik.html

Intresserad av att engagera dig i föreningen?

Valberedningen startar nu upp sonderingar av kandidater till val på nästa årsmöte. Vi söker Dig som vill bidra själv eller har tips om någon annan som vore lämplig i föreningsarbetet. För en väl fungerande förening behövs en bredd av medlemmar som är engagerade.

Att vara en del av BF:s styrelse ger dig stor möjlighet att påverka och ett värdefullt kontaktnät inom branschen. Välkommen att kontakta BF:s valberedning!

Yngve Kihlberg yngve@agrobi.se

Thomas Dahl *th.dahl@icloud.com*

Wilhelm Ydrestål *wilhelmydrestal@hotmail.com*

Foto: Monica Swälas. **Styrelsen ovan från vänster till höger:** Tomas Lilja, Staffan Tegebäck, Mikael Sundström, Marie Backman, Helena Ring Johansson och Lina Norrsell. **På distans:** Mats Olofsson, Ingmar Gudmundsson och Fredrik Sjöberg. Se kontaktuppgifter till styrelsen på sid.31.

Pollineringens värde

[illegible]

Biodlarbranschen

[illegible]

Informationsbroschyren berättar om biodlaryrket, vilka produkter som kan skördas förutom honung, om hur viktig pollineringen är och lyfter värdet av produkterna från bikupan.

Ett tips är att ge bort broschyren om du håller kurser eller har handelsbiodlare som är intresserade av att lära mer om biodling.

Notiser

Hämt sen sist!

FN:s Food Systems Summit, vägen till hållbara livsmedelssystem

Den 23:e september inleddes FNs Food Systems Summit. Syftet med mötet är att få till en global förändring av livsmedelssystemen som spelar en avgörande roll för miljö, klimat och hälsa samt för att nå Agenda 2030.

Text: Sanna Ohlander

Mötet ska leda till nya åtgärder, innovativa lösningar och strategier för att förändra våra livsmedelssystem på ett sätt som minskar hunger och fattigdom i världen. Arbetet ska ske både nationellt, på EU-nivå, multilateralt och globalt. Enligt FN:s jordbruks- och livsmedelsorganisation (FAO), innefattar livsmedelssystemen alla aktörer och deras sammankopplade aktiviteter för produktion, behandling, distribution, konsumtion och avfallshantering av livsmedel som kommer från jordbruk, skogsbruk och fiske, inklusive de ekonomiska och samhälleliga sammanhang där aktiviteterna sker.

I en pressrelease nyligen publicerad av The Hunger Project finns dock en kritik kring vem som får komma till tals på mötet. Man anser att småbrukarens röst saknas. Idag finns det ca 500 miljoner småbrukare globalt. Dessa producerar cirka 80 procent av maten som konsumeras i Asien och Afrika söder om Sahara och sysselsätter mer än 2 miljarder människor.

– Om vi börjar med att investera i småbrukarna, för att möjliggöra för fler att bli självförsörjande, och samtidigt tar tillvara på deras lösningar kan vi skapa det hållbara livsmedelssystem som vår planet och befolkning behöver, där ingen lämnas utanför, säger Malin Flemström, vd för The Hunger Project Sverige.

Det återstår att se om småbrukarna kommer att höras och synas framöver och hur det isåfall kan och bör påverka den svenska småbrukaren.

Källa: regeringen.se och thehungerproject.se

Årets Norrlandsvisionär – är det du?

Text: Sanna Ohlander

Den 20 september presenterade Norrmejerier initiativet Årets Norrlandsvisionär för att identifiera en större idé som syftar till att utveckla Norrland. Varje år kommer en idé med potential att göra gott för människorna, djuren eller naturen i Norrland att belönas med titeln Årets Norrlandsvisionär och med hjälp och stöd från Norrmejerier under ett år för att förverkliga sin vision.

– Alla idéer blir bättre om vi hjälps åt. Vi kommer att avsätta tid och resurser för att tillsammans med vinnaren utveckla deras idé under ett år så att den kan tas från vision till verklighet. När många krafter och kompetenser krokar arm och driver åt samma håll kan vi åstadkomma så mycket mer, säger Anna-Karin Karlsson, hållbarhetsdirektör och ordförande i juryn för Årets Norrlandsvisionär.

Ansökan ska vara inne senast 31 oktober.
www.aretsnorrlandsvisionar.se

Biodlare i norra Sverige?

Rapsen breder ut sig 2022

Tidningen Dagens Industri och nyhetssändningar berättade i september att det kommer odlas mer raps i Sverige. Det handlar om en ökning som är storleken av 50 000 fotbollsplaner, rapporterar P4 Malmö-hus.

”Odlarna har sett signaler från marknaden att nu är det efterfrågan på raps. Då ökar man arealen”, säger Albin Gunnarsson, agronom på Svensk Raps.

Enligt siffror från Svensk Raps, som mätt försäljningen av utsäde inför nästa år, motsvarar ökningen 25 procent.

Tillsammans för en hållbar matindustri

Matindustrin står inför stora hållbarhetsutmaningar. För att skapa hållbarhet i hela kedjan krävs det att vi jobbar tillsammans. Därför vill Axfood uppmana till gemensamma krafttag – politiker, myndigheter och näringsliv.

Text: Sanna Ohlander

I rapporten **Mat 2030**, Axfoods förslag till en hållbar livsmedelsstrategi, riktas 100 förslag till näringsliv, politiker och myndigheter för att öka trycket i omställningen. Att underlätta för utlandsfödda att bli en del av den gröna näringen, ställa krav på grundläggande djurskyddscertifiering vid offentliga upphandlingar och ge ekonomiskt stöd till bönder som förlänger kornas betesperiod är några av förslagen i rapporten, som släpps idag.

– För att åstadkomma den omställning som krävs för att nå klimatmålen i Parisavtalet behövs kraftfulla insatser inom matsystemets alla delar. Ett tungt ansvar faller på politiken, där vi efterlyser en kraftfullare handlingsplan med tydlig koppling till de nationella

miljömålen, säger Åsa Domeij, hållbarhetschef på Axfood.

För oss handlar framtiden inom bra och hållbar mat om samverkan, över politiska gränser och mellan aktörer som vi själva, våra konkurrenter och leverantörer. Samtidigt måste vi alltid ha kunden i fokus – för i slutändan är det vad kunden aktivt väljer att handla och äta som gör den stora skillnaden.

Om Mat 2030 År 2016 släppte Axfood den första versionen av rapporten Mat 2030, deras förslag till en hållbar livsmedelsstrategi, med konkreta förslag till politiker och näringsliv. Många av förslagen i rapporten togs med i regeringens livsmedelsstrategi. Men det

återstår fortfarande mycket att göra. Därför har Axfood nu lanserat den sjätte versionen av Mat 2030 med förslag för att göra såväl matkonsumtionen som produktionen mer hållbar, stärka mervärden för svenska livsmedel, göra Sverige fossilfritt och rikta ett större fokus mot landsbygden.

FRISTADS FOLKHÖGSKOLA

HITTA DIN FRAMTID.

Utbilda dig till

YRKESBIODLARE

Ansökan öppen 27 sept till 24 okt

Kursen förbereder dig för att självständigt kunna bedriva yrkesmässig biodling - som anställd eller egenföretagare. Kursen går på halvfart/distans med 1 träff på skolan per månad. Kurstid: v 9 - 47.

Mer information och ansökan hittar du på:

www.fristads.fhsk.se/yrkesbiodlare

INTERNATIONAL VIDEO CONFERENCE
October 2021, SLOVENIA

Apiterapikonferens för barn 22–24 okt 2021

Länk till konferensen:

<https://apitherapyforchildren2021.org/?lang=en>

Från Sverige satsar på synlighet och hjälp till företag, butiker, restauranger och kommuner.

Som ett led i sitt arbete att lyfta svenska livsmedel har *Från Sverige* tillsammans med LRF tagit fram en broschyr som stöd till den som upphandlar och den som producerar. **Text:** Sanna Ohlander

Nu är det enklare att upphandla livsmedel som motsvarar svensk lagstiftning. Det gör det lättare för den som upphandlar att bidra till den svenska livsmedelsstrategin och att målen har satts.

Enligt en undersökning av Demoskop ökar intresset för livsmedelsprodukters sårbarhet och råvarornas ursprung i hela samhället och många vill veta hur man ska göra för att skapa menyer med hållbara livsmedel som bidrar till den svenska livsmedelsstrategin.

Ett sätt är att använda produkter med ursprungsmärkningen Från Sverige, Kött från Sverige och Mjolk från Sverige. Med hjälp av märkningen kan producenter och leverantörer på ett tydligt och enkelt sätt kommunicera det svenska ursprunget vilket efterfrågats.

Märkningen fungerar som ett verifikat.

Den visar att produktionen har skett enligt svensk lagstiftning och stödjer upphandlarens krav på att svenska mervärden efterlevs. Eftersom vi vet att efterfrågan på spårbarhet och ursprung är stor, har du som leverantör möjlighet att underlätta och hjälpa upphandlarna att tillfredsställa den. Därför uppmanar vi producenterna att vara noga med att märka sina produkter. Då blir det lättare för upphandlarna att köpa in i linje med den svenska livsmedelsstrategin, säger Ulrika Ekström, vd Svenskmärkning.

Broschyren; Konsten att upphandla svenska mervärden, kan beställas på www.fransverige.se

Ytterligare ett steg i satsningen nu under hösten är Från Sverige-veckorna.

Mellan den 20 september och 3 oktober lyftes Från Sverige-märkta varor fram i drygt 900 butiker runt om i Sverige. Inför satsningen ställdes några frågor till några av de företag som använder sig av Från Sverige-märkningen. Bakgrunden var att ta reda på hur dessa livsmedelsföretag tänker kring varför de valt att märka sina varor med Från Sverige.

Polarbröd & Korvbrödsbagarn ... Varför ursprungsmärker ni med Från Sverige?

– Vi märker med Från Sverige för det har blivit tydligt för oss att det blir allt viktigare för konsumenterna att köpa produkter med svenskt ursprung. Genom att införa märkningen svarar vi på våra konsumenters efterfrågan och förenklar deras köpbeslut i butik.

Lantmännen ... Vad väntar ni er av Från Sverige-veckorna?

– Vi tror starkt på att påminna konsumenterna och butikerna att det är viktigt att välja svenska produkter. Vi vet att konsumenterna vill göra bra val men det är inte alltid lätt att hitta. Genom att skylta upp hoppas vi att konsumenterna flyttar händerna till våra produkter.

Frebaco ... Vad gör ni under Från Sverige-veckorna?

– Under dessa veckor har vi stor mediesatsning för att skapa provköp av vår nya Svenska Rostade Granola som både är Från Sverige och Nyckelhålsmräkt. Vi har också ett samarbete med influncern Maryresi som visar vilken bra ingrediens Svenskt Havreris är för det persiska köket.

Leksands Knäckebröd ... Vad väntar ni er av Från Sverige-veckorna?

– Att lyfta det svenska jordbruket och de fina råvarorna som våra bönder odlar. För klimatet och transportererna är det viktigt att vi handlar så nära bageriet som möjligt samtidigt som vi blir mindre sårbara. Det ger också mycket att kunna ha direkt kontakt med våra leveranser och många odlare.

Mer information hittar du på www.fransverige.se

Som medlem i Biodlingsföretagarna har du medlemsförmåner, bland annat ursprungsmärkningen Från Sverige till ett rabatterat pris. Läs mer på sidan 30.

Joel Svenssons Vaxfabrik

www.joelvax.se | 0431-430055 | info@joelvax.se

Klippanvägen 905 | 266 94 Munka-Ljungby

MÅNADENS ERBJUDANDE SEPTEMBER - OKTOBER

VAXSMÄLTARE, 170C NETTOPRIS: 2 340 :-

ÅNGVAXSMÄLTARE

170G/H

Ångvaxsmältare, som passar alla rammått. Ångvaxsmältaren är tillverkad av rostfritt syrafast stål med en tjocklek på 0,8 mm. Anordningen är anpassad för att smälta vax och smälta ur vax från ramar. Ångvaxsmältaren har en vattentank, som matas genom en slang ansluten till tanken. Tanken är försedd med en vattennivåsensor som automatiskt öppnar och stänger flödet av vattnet. Med vaxutlopp undertill.

SPECIFIKATION

- » Längd: 1000 / 1500 mm
- » Strömförsörjning 400V
- » Höjd: 835 mm
- » Effekt: 6 kW
- » Bredd: 445 mm
- » Perforerad bricka i behållaren

PRIS

170G	Ångvaxsmältare, 1000 mm	Kontakta oss
170H	Ångvaxsmältare, 1500 mm	Kontakta oss

MER HONUNG SOM SKA TAPPAS UPP? VI HAR TAPPMASKINEN FÖR DIG!

Tappmaskin, som du enkelt kan flytta från kärl till kärl då det medföljer en sugslang som du enkelt flyttar till valfritt kärl. Försedd med display och knappsats där du enkelt kalibrerar in önskad vikt. Rostfritt bord, fotpedal, 1,5 m slang samt slangklämma ingår.

- » Noggrannhet + - 1%.
- » Inställbar mellan 30 gram till 45 kg
- » Strömförsörjning 230V / 200W

PRIS

144G	Tappmaskin	16 720 kr
------	------------	-----------

Ingmar Germundsson – en man med många järn i elden och ett brinnande intresse för binas framtid!

I sydvästra Värmland mellan Glaskogens vackra naturreservat och den skimrande Glafsforden hittar man byn Glava. Här driver Ingmar Germundsson sin biodling sedan drygt 30 år tillbaka. Idag har han ca 200 samhällen utplacerade runt sjön på allt från små bergsknallar till nästan ogenomträngliga skogspartier. Vi får en pratstund i det gemytliga lantköket över en kopp kaffe och nybakade småkakor fyllda med hemkokt aroniasylt, naturligtvis sötade med gårdens egen honung.

Text: Sanna Ohlander **Foto:** Torbjörn Lagerwall

Ingmar är en man med många järn i elden. Han är vice ordförande i Carnica svenska rasförening, likaså vice ordförande och styrelsemedlem i Biodlingsföretagarna samt aktiv bitillsynsman. Han är medlem i traktens jaktlag och jaktföreningen. Dessutom driver han förutom sin biodling även en byggfirma. Gården består idag av huset, en större lada och ytterligare några små byggnader, samt ett stort antal hektar mark runt gården. Men Ingmar har inte alltid levt i Värmland och haft bin. När paret var i 30-års åldern bestämde de sig för att det var dags att lämna Stockholm för ett annat liv närmare naturen. Att det blev just Värmland och Glava var mer en slump än något annat.

– När vi funderade på vart vi skulle flytta var det en sak jag visste helt klart och det var att vi inte skulle flytta till Skåne, Öland, Gotland eller Lappland, berättar Ingmar. Vi satte in en annons i tidningen Land, där jag erbjöd mina tjänster. Ett svar som stack ut var från Hildingsbergs gård. De behövde någon som kunde mjölka korna och samtidigt bygga upp en ny lada. Så vi hyrde ut radhuset och flyttade hit!

Under två års tid mjölkade Ingmar kor, byggde ladugård och lärde sig allt om att driva en gård. Men att jobba som anställd på en stor mjölkgård var aldrig drömmen. Däremot att driva sin egen gård på ett eller annat sätt. Så började letandet efter en egen gård. I samma veva gick Ingmars far bort och i arvet fanns det 6 st bisamhällen som behövde tas omhand. Vintern 80–81 gick flytten till den egna gården och bisamhällena fick följa med. Ingmar berättar skrattande att det också var ett sätt att börja med biodling, men han kunde inte gärna lämna dem åt sitt öde, speciellt inte som just de här bina hade betytt mycket för hans far.

– Min far hade reumatism och hade läst att bigift kunde hjälpa mot detta. Så han skaffade sig några samhällen, kavlade upp skjortärmen och stoppade ner armen, så att bina fick sticka så mycket de ville.

– Han höll på att stryka med första gången för det blev alldeles för mycket, men det gick bra och han fortsatte ha bin tills den dag han gick bort. Och det var starten på min biodling, berättar Ingmar med ett högt skratt.

På gården bedrevs det under flera år uppfödning av tjurar samtidigt som det odlades på gårderna och Ingmar tog byggjobb i närområdet. Under åren som gick köptes det in fler bisamhällen tills det var kanske runt 40–50 samhällen. Så en dag brann ladugården ner och då fattades beslutet att sluta med tjurar och istället satsa fullt ut på biodlingen. Ladan byggdes upp igen men denna gången helt utifrån att kunna driva biodling. Sedan dess har bistyran legat på mellan 150–250 samhällen.

De första bina var en salig blandning
och just därför ganska aggressiva

Tack vare en tysk biodlare som flyttade in i området, Otto Reiman, gick Ingmar snart över till att jobba enbart med rasen Carnica. En ras som dessutom passar alldeles utmärkt i den här delen av Sverige. Idag säljer Ingmar i första hand honung, drottningar och avläggare. Under årens lopp har han arbetat fram en strategi som gör att han även kan jobba med sin byggfirma och ha tid för alla sina olika engagemang runt bin, natur, jakt och bygg.

– Fördelen med att ha bin och då just Carnica i den här delen av Sverige är att jag inte måste arbeta med spärrgaller. Här finns ingen honung i kuporna som kanderar. Drottningen

→ kan gå fritt och lägga var hon vill och den honung som finns fungerar att slungas någon gång i november/december, berättar Ingmar. Dessutom flyger Carnican vid låga temperaturer på kvällen och när draget är slut då slutar drottningen lägga ägg tvärt.

All honung från odlingen slungas på gården, tappas på burk och säljs via en grossist. Eftersom slungningen sker en gång om året finns ingen anledning att göra en pollenanalys utan det blir den blandning som årets blommor och växter ger. Runt sjön blommor först sälgen därefter skogshallon och ljung som alla ger sin smak till honungen. Säsongen är kort men kraftfull och det lyser om Ingmar när han berättar om blommorna, bina och hur kuporna är placerade runt sjön och i närområdet. Hur han promenerar ut på bergsknallar och in i skogspartier för att leta efter nya platser att sätta ut sina samhällen.

Men det är inte bara engagemanget kring den egna gården som driver Ingmar framåt. Möjligheten att påverka och samtidigt arbeta med något kreativt och utmanande är grunden till både hans arbete och engagemang. Att

lyssna på andra, hela tiden lära sig nya saker och ta till sig andras kunskap genomsyrar hans ideal och allmänna syn på livet.

– Om man är passiv kan man bara rätta sig efter vad andra gör men om man vill få saker gjort eller har en önskan om att saker ska göras på ett visst sätt, då får man engagera sig, säger Ingmar med ett stort leende innan han far upp ur stolen och tycker att det är dags att gå ut och titta på resten av gården.

Utanför huset står den stora Aroniabusken fylld med mogna bär och den symboliserar inte bara livet här på gården utan även den kraft, kreativitet och engagemang som behövs för att få till ett liv här, långt från Stockholms trånga gator. Ett liv som fyllts framför allt med tron på biets betydelse för både människa och natur.

LÄRDOMAR FRÅN 30 ÅR I BRANSCHEN

1. Lokalen är A och O.

Ska man bygga eget, tänk till ordentligt innan. Besök andra, ställ frågor, fundera och beräkna. När väl något är byggt är det svårt att göra om. Bättre att tänka till ordentligt innan.

2. Välj rätt bin.

Kolla upp vilka bin som finns i det område du befinner dig i så slipper du trassel med blandade bin och annat strul.

3. Bestäm dig för vad du ska producera.

Är det honung, en biprodukt, avläggare, drottningar eller kanske paketbin. Valet påverkar lokaler, fordon och all annan utrustning.

CARNICABIET APIS MELLIFERA CARNICA

Biet har sitt geografiska ursprung på Balkanhalvön. Här har den präglats på ett klimat med tuffa vintrar och korta somrar. Detta gör att biet har möjlighet till en kraftig utveckling på våren. Så fort sälgen blommar sätter drottningen igång och kan då lägga runt 2500 ägg per dygn. Carnicarasen är stor i Tyskland, Alperna och Österrike, förhållandevis liten i Sverige men den passar riktigt bra från Värmland och norrut. I mellan- och Östeuropa är rasen helt dominerande. Där odlas över 270 000 renderade drottningar per år. Därmed är Carnica den biras med störst genetiskt underlag i Europa.

Carnica-föreningen köper främst sina drottningar från Österrike men man har även ett samarbete med Tyskland där det jobbas aktivt med en databas kring Carnica, Beebree. Databasen bygger på ett testprogram för drottningar. De som ska bli testbiodlare måste gå en kalibreringskurs året innan man ska testa för att alla drottningar ska bedömmas på samma sätt. Året därpå skickas drottningar för test till de biodlarna som är testvärdar. Sex olika egenskaper testas under ett par gånger under säsongen som ger ett genomsnitt. Efter det skickas resultatet till databasen Beebree. Sen efter en kort tidsperiod kan man gå in och titta på tusentals drottningar och vilka egenskaper de har med avelsvärden. Den som är intresserad av lynne kan söka på det och hitta drottningar med det avelsvärdet. Du kan också prioritera hur mycket honung drottningens anlag ger eller vilken varroa-tolerans de har. Ett intressant och viktigt forskningsarbete som behövs.

Carnicabiets egenskaper

- Bra övervintring
- Lång livslängd
- Snabb vårutveckling
- Bra anpassningsförmåga till klimat och vegetation
- Bra vitalitet – få yngelsjukdomar och få sjukdomar hos det vuxna biet

Skötseltips

En snabb vårutveckling är en rasegenskap hos Carnicabiet. För att få ut det bästa av denna egenskap använder vi en för Carnica-biet anpassad driftform.

Ge bina utrymme för yngel och honung samt ge dem rikligt med plats på rätt sätt och i rätt tid.

För yngel så är tre lådor LN näst intill ett krav och se till att bina inte spärrar sig själv med honung, pollen eller annat. Skattlådorna ska på i god tid helst med utbyggda ramar i mitten för att få bina att gå upp.

Glöm inte att ge bina byggmöjlighet på nya ramar. Det är svärmdämpande och ger friskare bin.

Källa: Svenska Carnica Gruppen – www.carnica.se

Töreboda Vax

**Hos oss kan du
välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm
och drönavax**

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Märk med namn, adress, tel nr och kollantal. Ska vi kassera några ramar efter rensningen? Skriv "eldas" på kollit.

Max 20kg/kolli!

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax. Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver ett intyg med namn, adress och tel nr och märker dina kollin med "SÄRBEHANDLAS".

Öppet: Mån-fre 9-16
Lunch: 12:30-13:30

VAX KÖPES!

**Inlämning av
ramar och vax
1 okt - 31 mars**

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

Vi har även FÖRENINGSPRIS på vaxhantering

Våra återförsäljare och depåer
hittar du på:
www.biredskapsfabriken.se

VAXKAKOR
Egen
tillverkning

**Tänk på att ta
vara på vaxet!**

Jordbruksverket
Regnr SE468013

KRAV-godkänt
renseri

Allt för biodlaren
Stor som liten

MS Biredskapsfabriken AB

Töreboda

info@biredskapsfabriken.se

Sedan 1941

www.biredskapsfabriken.se

Varför vill vi analysera vår honung?

Som biodlare är oftast nyfikenheten stor kring den egna honungens egenskaper. Speciellt som nybliven biodlare är frågorna långt många fler än svaren. Även för alla biodlare med många säsonger i bagaget uppstår nya situationer i bigårdarna, i slunglokalen eller i tapptrummet som kan väcka nyfikenhet kring honungens egenskaper. Det regelverk som gäller för biodlare, EU's honungsdirektiv (1), har tydliga anvisningar för vad som kvalificerar sig till att kallas honung.

Text: Mathias Lundgren och Viktoria Bassani

Foto: Marcus Bassani, tekniska bilder e-Sense

Som ett led i Programmet för Biodlingssektorn har ett lokalt laboratorium utanför Uppsala, e-Sense Sweden AB, utvecklat metoder för att analysera honung och säkerställa innehållet. Idag kan e-Sense erbjuda elva olika honungsanalyser gjorda på honung. Några analyser är helt utvecklade och validerade enligt honungsdirektivet, andra, såsom aromanalyser, är egenutvecklad med stöd från Jordbruksverkets finansieringsprogram, EIP.

Här följer en beskrivning av vad de olika analyserna innebär, och vilken nytta de har för biodlaren och honungen.

VATTENHALT

Vattenhalten är kanske den mest fundamentala parametern som mäts på honung. Vattenhalten får inte överstiga 20 % i honung, undantaget ljunghonung som får innehålla 23 %, vilket mäts för att säkerställa stabiliteten i honung. Genom att vattenhalten hålls under 20 % minimeras risken för att honungen börjar jäsas. Tryggast är en vattenhalt under 17 % för

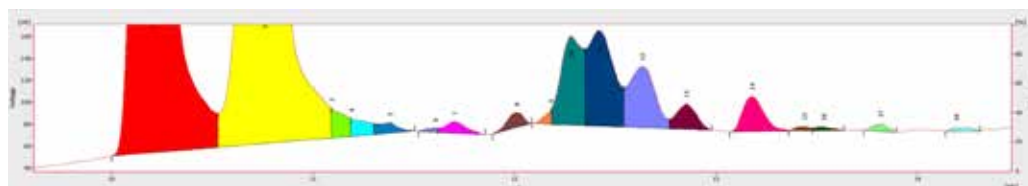
att förhindra jäsning. Varje biodlare bör mäta vattenhalten under processen från kupa till burk genom bruket av en refraktometer. Detta instrument kan införskaffas för eget bruk för en ganska billig slant och kan med acceptabel noggrannhet ge ett resultat på vattenhalten. Eftersom honung är hygroskopisk finns risk att honung drar åt sig vattenmolekyler från luften, varvid avfuktare i honungslokaler är att rekommendera. Vattenhalten påverkas även i honung som förvaras i ramar med täckta cellock.

SOCKERARTERNAS SAMMANSÄTTNING

Honung innehåller 80–85 % olika sockerarter, varav det mesta utgörs av glukos och fruktos. För biodlare är det intressant att få vetskap om relationen mellan glukos och fruktos, det så kallade F/G-värdet. Beroende på om glukosen dominerar eller fruktos är dominerande kan vi välja att hantera den helt olika genom processen från ram till burk. En glukosdominerad honung påbörjar kristalliseringen snabbare och med större kristaller än vad en fruktosdominant honung gör. Hantering vid slungning, silning och rörning måste anpassas därefter. Intresset från kunder för flytande honung blir allt större, erfar många biodlare, och då kan det vara mycket värdefullt att känna till F/G-värdet på sin aktuella batch. Utöver fruktos och glukos finns ett antal ytterligare sockerarter i små mängder och fördelningen av dessa kan vara avgörande för honungens egenskaper, men också en vägledning till ursprung. Analysen av sockerarter görs i laboratorier, oftast med kromatografi som analysmetod.

(1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02001L0110-20140623&from=EN>

HMF

HMF, eller mer exakt 5-hydroxymetylfurfural, är en väldigt viktig parameter att hålla koll på för biodlare. Den aktuella HMF-halten på ett honungsprov ger vägledning till hur lång tid ytterligare provet håller för att kallas honung. HMF-halten ska vara under 40 mg/kg för att få kallas honung. HMF-halten är mycket låg hos färsk honung och höjs i takt med att honungen åldras. Förvaras honung svalt så går processen långsammare och det kan ta 10 år innan den är uppe på en nivå som tangerar gränsvärdet. En ovanligt hög HMF-halt i ett honungsprov kan vara en indikation på att honungen blivit uppvärmd under en tid. Viktigt i sammanhanget är att bina inte tål honung eller foder med hög HMF-halt - alltså inte att rekommendera att ge bina gammal honung. Människor har dock inga problem med att äta honung med högt HMF. Som enskild biodlare vet du vad din aktuella honungsbatch har haft för villkor under processen från kupa till bord och hög HMF är oftast inte ett hot. Som uppköpare av honung är det däremot av högsta värde att få vetskap om livslängden på honungen och tidigare hantering genom HMF-värdet. Det förekommer apparater för snabbmätning av HMF som kan användas på plats hos biodlaren. Dessa är dock relativt dyra att köpa in. På laboratoriet används en mer exakt och beprövad teknik såsom vätskekromatografi, HPLC.

PH-VÄRDE

Honung har ett lågt pH-värde, vilket är en del av förklaringen till dess stabilitet. Blomsterhonung finns oftast inom intervallet 2,9 och 4,5 medan bladhonung har något högre pH, 4,0 till 4,5. Olika nektarkällor har

olika pH, så det kan också vara en vägledning för att specificera det botaniska ursprunget. pH kan enkelt mätas direkt av biodlaren. Men en pH-elektrod, högre vatten och kalibreringslösningar mäter man pH-värdet på någon minut. Samma teknik används på laboratoriet, med mer avancerade pH-elektroder men tekniken är densamma.

LEDNINGSFÖRMÅGA

Konduktivitet, eller elektrisk ledningsförmåga, mäts för att utröna förekomsten av bladhonung i ett honungsprov. För uppköpare av honung är information om bladhonung av yttersta vikt om den ska ske en blandning av olika honungsbatcher. Denna mätmetod används även för att utröna om ett prov kan ha blandats ut med annan kolhydratkälla än honung, vilket tyvärr är en viktig parameter i dagens situation med förvanskad och förfalskad honung i omlopp på världsmarknaden. Ledningsförmågan mäts på liknande sett som pH fast med en sensor för konduktivitet.

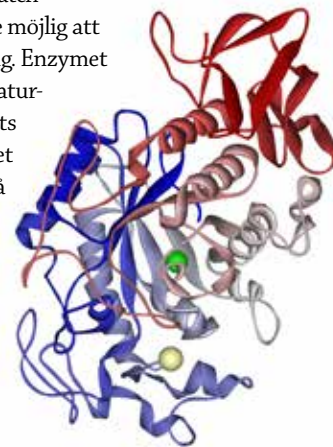
FRI OCH TOTAL SYRA

Syra och total syra mäts för att få reda på om eventuell jäsnings avbrutits med hjälp av en syratillsats. Man vill mäta fri syra för att säkerställa att honungen inte förvanskats. Skillnaden mellan fri syra och totalsyra är att den fria syran inte har neutraliserats av något

i honungen, som t.ex. något basiskt eller joner som järn och salter. Då man mäter syrahalten går man tillbaka till allmänkemboken och läser kapitlet om syra-basreaktioner, titrering och ekvivalenspunkter. Nostalgisk mätmetod för kemisten.

DIASTAS

Diastas är en grupp av enzymer som finns naturligt i honung. Egentligen heter enzymer Alfa-Beta-Gamma-Amylase och har egenskapen att de bryter ner stärkelse till enkla sockerarter. Grunder varför det heter diastas "aktivitet" har sitt ursprung från hur analysen går till. Vid en analys mäts hur fort tillsatt stärkelse bryts ned som är till grund för definitionen, och i analysrapporten beräknas detta om till ett diastastal (DN) eller diastasaktivitet. Enligt EU-direktivet ska diastasaktiviteten vara minst 8 på en speciell skala Schade-skalan. Om enzymvärdet är lägre än 8 är aktuell batch alltså inte längre möjlig att sälja som honung. Enzymet är också temperaturkänsligt och bryts ner av värme. Det kan därför också användas, likt HMF, som en kvalitetsparameter för hur honungen hanterats.

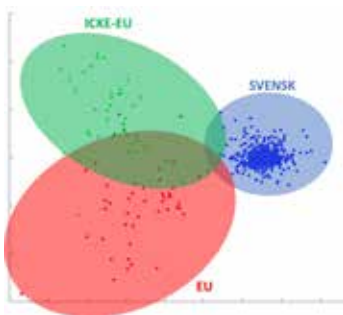

Det har väl knappast undgått någon biodlare, eller annan med intresse för honung, att det finns en sorthonung i världen som röner stort intresse från de som vill äta och använda honung för hälsans skull, nämligen manukahonung från Nya Zeeland. De speciella hälsoegenskaperna som tillskrivs denna honungssort är relaterade till det unikt höga innehållet av metylglyoxal (MGO) på honung från busken rosenmyrten. Genom Nationella Programmet för biodlingssektorn har vi fått möjlighet att analysera en mängd svenska honungsprover för att ta reda på om det finns någon/några svenska honungssorter som har ett MGO-nivå av intresse. Rapporten kommer publiceras i sin helhet i höst, men resultat har redan rapporterats i tidigare nummer av gadden, där den påvisades något högre halt av MGO i vissa svenska honungssorter. Redan nu kan biodlare som är nyfikna på om deras rara honungssorter innehåller det åtråvärda ämnet MGO få prover analyserade för detta. Att kunna kommunicera till kunder om honungens speciella egenskaper ska inte underskattas.

POLLENANALYS

Under projektens gång har prover blivit analyserade med avseende på polleninnehåll, främst gjort av Blåklintens Bigårdar i Sveg. En pollenanalys gör man för att få information om det botaniska ursprunget på det aktuella honungsprovet. Ofta kan slutsatser dras kring det geografiska ursprunget också genom att vissa nektarkällor finns eller inte finns och proportioner mellan olika pollenkällor i honungen. När ett honungsprov ankommer skiljs polleninnehållet ut från honungen och analyseras sedan i mikroskop. Pollensammansättningen räknas ut genom räkning av förekomsten av pollenkorn och ibland en viktning mot nektarkällors speciella egenskaper.

HUMANSENSORIK

Vid humansensorik bedöms honungsprover utifrån utseende, dofter och aromer, smaker, smakstyrka och konsistens/textur. Ofta görs en sensorisk bedömning för att kunna beskriva honungens egenskaper till återförsäljare och/eller kunder, berättar Viktoria Bassani på Bidrottningen Honey Services AB. Annars är det vanligt att man vill göra det för att säkerställa kvalitet/äktighet/botaniskt ursprung. För att säkerställa sorthonung används humansensoriken i kombination med pollenanalys. Det är också bra att jämföra olika prover från en och samma bigård med varandra och på så sätt notera mångfalden av karaktär vi får från ett skördetillfälle till nästa och/eller från en säsong till nästa och planera för om bigården

ska få utvecklas med fler samhällen eller kanske rentav flytta bisamhällena till en annan plats med bättre förutsättningar för honung av god kvalitet.

DIGITAL SENSORIK

Med dagens teknik är det numer möjligt att få de enskilda doftämnen, aromerna, identifierade, och en aromprofil kan beskriva honungens komplexa sammansättning av dofter. Genom att varje honungsprovs aromuppsättning lagras i en databas kan prover jämföras över tiden och kombineras i analyser av andra egenskaper. Det är genom den digitala sensoriken vi också är i färd med att bygga upp en referensdatabas kring botaniskt och geografiskt ursprung, som kan vara så detaljrik att det går att titta på olika prover inom exempelvis ett bitillsynsområde till att kunna se gemensamma nämnare i större sammanhang, som exempelvis vad skiljer svensk honung från fransk eller hur honung från Etiopien har helt andra egenskaper än övrig afrikansk honung. Detta kommer i framtiden att kunna användas till att ursprungsbestämma honung.

"LANDETS" BÄSTA KORT

Med Agrolkortet får du en mängd bondeförnuftiga förmåner. Bland annat tankar du upp till 60 öre billigare hos Circle K/Truckdiesel, OKQ8, Preem, Tanka och vissa Säifa stationer. Agrolkortet är framtaget av Lantmännen Finans för alla som verkar inom de gröna näringarna*.

Läs mer och ansök på agrolkortet.se/bf

*Företag som har jord, skog, trädgård eller landsbygdens miljö som grundläggande resurser.

Driva företag och skaffa barn = två små barn

Att bli förälder är en otrolig bedrift i allt vad det innebär. När jag blev mamma för första gången denna januari insåg jag snabbt att även om jag haft stor respekt för föräldrar tidigare blev det nu med en helt ny insikt och djup andakt. Vilken bedrift, vilket jobb, vilket tålamod! Ansvar, kärleken, oron, frustrationen, glädjen, sömnbristen och inte minst den fysiska påfrestningen efter både graviditet och förlossning. Har man dessutom eget företag är det som att sköta två små bebisar!

Text & foto: Susanna Färjh

Jag minns så väl för några år sedan när vår lärare Bo Göran på yrkeshögskolan för biodling uppmuntrade så något i stil med "Utnyttja föräldraledigheten till att få fart på företaget, det är ett gyllene tillfälle!"

Jo tack Bo-Göran. Den gick jag på. Bo-Göran må vara väldigt klok i mycket annat, men något säger mig att han kanske inte minns så väl hur stor uppmärksamhet en nyfödd bebis kräver, och med största sannolikhet har han aldrig ammat heller.

Mina storartade planer för föräldraledigheten blev golvade redan under de första månaderna. Bebisen ska ju sova 17 timmar om dygnet! Jäklar i här ska spikas ramar, snickras kupor, målas, byggas ny hemsida, marknadsföras, bokföras och säljas! Och på hemmaplan ska det såklart också hända grejer: renoveras, stickas, bakas – jajamän!

En del har vi förstått hunnit med, min man och jag. Mycket har fått prioriterats bort, och väntar nu på den där milslånga att-göra-listan som jag tror att många, om inte alla, av er med eget företag och hus har.

När vi ser tillbaka på året med lite mer realistiska ögon har vi trots allt lyckats förvånansvärt bra med tanke på de förutsättningar vi har haft. Mycket tack vare alla fantastiska människor i vår omgivning.

Vår biodlarbebis kom precis lagom på året sett ur en biodlars perspektiv. Under graviditeten var jag rimligt rörlig och pigg under bisäsongen och kunde sköta bin och företag. Vid tunga lyft var det guld värt att få hjälp av Katarina Nilsson som också är del i Honungskooperativet och som jag slungar honungen hos. Mannen fick också åka med runt till bigårdarna vid några tillfällen, även om han inte är så förtjust i att vara nära bina.

Bidråkten gick precis att knäppa vid oxalsyrabehandling några veckor innan beräknad födsel. Med hjälp av Marie Backman som också är med i Honungskooperativet kunde vi åka runt och ge alla bina oxalsyra.

Min man har varit föräldraledig en dag i veckan sedan start för att de skulle få tid att knyta an och såklart så att bina och företaget kunde få lite av min uppmärksamhet. Under

OM MIG

Susanna Färjh, går även under namnet Bitösen, som är varumärket jag skapade när jag började med biodling.

Familj: Maken Alexander Färjh, dottern Eri Färjh, hunden Winston

Alder 30 år

5 år som biodlare

Yrkeshögskolan i Yrkesbiodling, examen och gesällbrev nov 2017

Bor i Brunslöv i Skåne

Driver företaget Brunslövs Bin AB, ett litet relativt nytt bolag med omkring 40 produktionssamhällen.

Del av Honungskooperativet, en ekonomisk förening skapat av fem kvinnliga biodlare med syfte att göra det lättare att samarbeta.

Ovan: 100 skattlådor byggdes på en dag med Marie Backman, 1400 skuvor senare hade vi "bara" 1000 halv-dadant ramar kvar att spika och ytbehandla lådorna.

Till höger: Maken Alex, det är inte ofta han vågar sig nära bina, det här är en sällsynt bild.

→ säsongen, vid skattning och avläggarbildning, tog han semester och föräldraledighet veckovis för att det skulle fungera. Det är fantastiskt att vi har ett så flexibelt system i Sverige som gör att föräldraledigheten kan anpassas efter varje familjs behov.

Sen är det ju det här med att bina inte riktigt följer samma plan som vi har bestämt i början på året. När planerna inte helt har gått i lås har det varit ovärderligt att kunna ringa in hjälp från mormor, morfar, vänner och biodlarkollegor från vårt Honungsköoperativ.

I många fall får bebisen hänga med på allt som behöver göras. Då har bästa vännen varit barsele! Perfekt för att få händerna fria och lilla bitösen har tyckt det varit toppen att sova till det ljuva ljudet av allt från upp-tappningsmaskinen i slungrummet till den tuggande etikettmaskinen och datorn på kontoret. Hon har älskat att få vara med och snickra och titta på när vi fixat och donat.

Numera kryper hon rundor och vill inte sitta still längre stunder, men är lätt att roa några minuter när jag behöver få iväg en faktura eller ett mail.

Jag bestämde i våras att sälja nästan all honung på bulk, vilket jag inte har gjort tidigare. Tidigare har jag tappat, etiketterat och sålt själv till mindre butiker och direkt till konsument. Det ger bättre kilopris, men är såklart mycket mer tidskrävande. Det var helt rätt beslut i år och något jag tackar mig själv för att jag kunde göra. Egentligen förespråkar jag att honungen behandlas så lite som möjligt, tappas direkt efter skörd och kan särskiljas för att framhäva platsens och blommornas unika karaktär. Nu har jag även en liten del andelsbiodlare i företaget, och har behållit några butiker och privatkunder som jag tappat en liten mängd till – så jag känner mig nöjd i att fortfarande få arbeta med hela kedjan, bara i mer rimlig mängd, även i år.

Biodlingen i övrigt har jag skött med så få och enkla metoder som möjligt. Jag planerade för tidiga avläggare, precis innan de själva kommit i svärmtankar. Det blev enkla delningar av samtliga samhällen, tack vare starka och tidiga avläggare kunde de dra in lite honung redan i år, de slapp matas och jag undvek svärmningar. De fick friparas eftersom det inte fanns tillgång till parade drottningar så tidigt. Senare

på säsongen hade jag tänkt byta ut en del drottningar, det blev tyvärr en av de sakerna som inte funkade med planeringen och istället får prioriteras till nästa år.

Har föräldraskapet gjort mig till en bättre biodlare? Nja, bina hade behövt lite mer genomförlig höstgenomgång för att få bästa förutsättningar och bättre drottningar på sina håll men överlag är de nog nöjda över att jag stört dem betydligt mindre i år än tidigare. Föräldraskapet har däremot gjort mig till en bättre företagare, jag har fått lära mig att tidseffektivisera, planera bättre och bli mer rationell. Jag har dessutom fått bättre risktank. Mobilen är alltid laddad och med ut i bigårdarna, bockar av att allt är stängt ordentligt för att undvika stick. Förra året blev det endast ett stick och samma i år. Det är rätt lagom tycker jag.

Vad jag aldrig hade klarat mig utan under det första biodlaråret som förälder:

- Min man såklart, tänk vad fint att få skapa ett nytt liv tillsammans och dela på ansvaret för att ge varandra utrymme att behålla sina arbeten och intressen

Till vänster: Invintring med kollegan Katharina Nilsson, partner i Honungsköoperativet.

Ovan: Halvdadant är ett bra format för mig. Plankorna på brädgården har rätt mått, de fribyggda vaxkakorna blir tillräckligt stabila att klara slungan och lådorna blir inte alltför tunga att lyfta

- Mina föräldrar, vänner och biodlarkollegor som stöttat! Att ta hjälp från andra är så oerhört värdefullt. Allt från några timmars barnpassning för att kunna vila ut efter en jobbig natt, en fika med en vän, hjälp med tunga lyft eller huvudräkning när det känns som alla hjärnceller försvunnit ut med bröstmjölken.
- Materiella ting som underlättar vardagen som bärdon, bröstpump och myggnät till barnvagnen

Jag har insett att det är inte bara tid, utan även energi som måste finnas för att klara av att utnyttja den där lilla tiden som blir över. Då är det viktigt att ha realistiska förväntningar, eller åtminstone bli vän med tanken på att det inte kommer bli precis som planerat.

Jag känner flera vänner och biodlare som är småbarnsföräldrar som jonglerar barn, företag och allt som livet mer eller mindre villigt kastar i vår väg. Det är inte alltid en lätt ekvation.

Vissa dagar flyter allt på fantastiskt fint, andra dagar känns det som att man släpar sig fram och knappt har huvudet över ytan. Det viktiga tror jag är att försöka vara nöjd i det som faktiskt blir gjort och att njuta av det här lilla livet som bara är litet just nu och just här. Det är en tid som aldrig kommer igen och som ger otroligt mycket kärlek och glädje.

Vad är väl viktigare än det.

Lindhagens

Allt för biodling
Välkomna till vår butik i Skåne!

Biredskap, vaxhantering, foder, glasburkar & gott kaffe!

Skyddskläder

Stort utbud med riktigt bra priser!

Se produkterna på vår hemsida. ►

Stort sortiment biredskap

AB Lindhagens Bigårdar
Norra Grönby, Anderslöv
Telefon: 0410-280 95
www.lindhagen.se

Figur 2. Bo af asiatisk gedehams åbnet, det indeholdt omkring 300 arbejdere samt masser af yngel.
Foto: Schütte/Wieckhorst

Nytt fynd av asiatisk bålgeting (Vespa Velutina) i Tyskland!

Danmarks Biavlerforening har opmærksommat nye fynd av asiatiske bålgetingen i Tyskland som de berättar om på sin facebookside och i senaste numret av medlemstidningen Biavl. Den asiatiske bålgetingen närmar sig danska gränsen och därifrån är det inte långt till den svenska. Därför är det extra viktigt att vi är uppmärksamma på om den dyker upp i våra omgivningar. Föreningen delar med sig av informationen här i Gadden

Text: Ole Kilpinen, olek@biavl.dk och Flemming Vejsnæs, fv@biavl.dk
Danmarks Biavlerforening

FAKTA OM ASIATISKA BÅLGETINGEN

Den asiatiske bålgetingen är riktigt bra på att fånga honungsbin och har blivit ett stort problem för biodlare i södra Europa. Därför befärar vi att samma sak kommer att hända i Danmark om det passerar gränsen.

Så här ser det ut:

- Är 2–3 cm lång
- Svart huvud, framkropp och framsida av bakkropp
- Har ett tunt och tjockt gult band på bakkroppen
- Gula ben

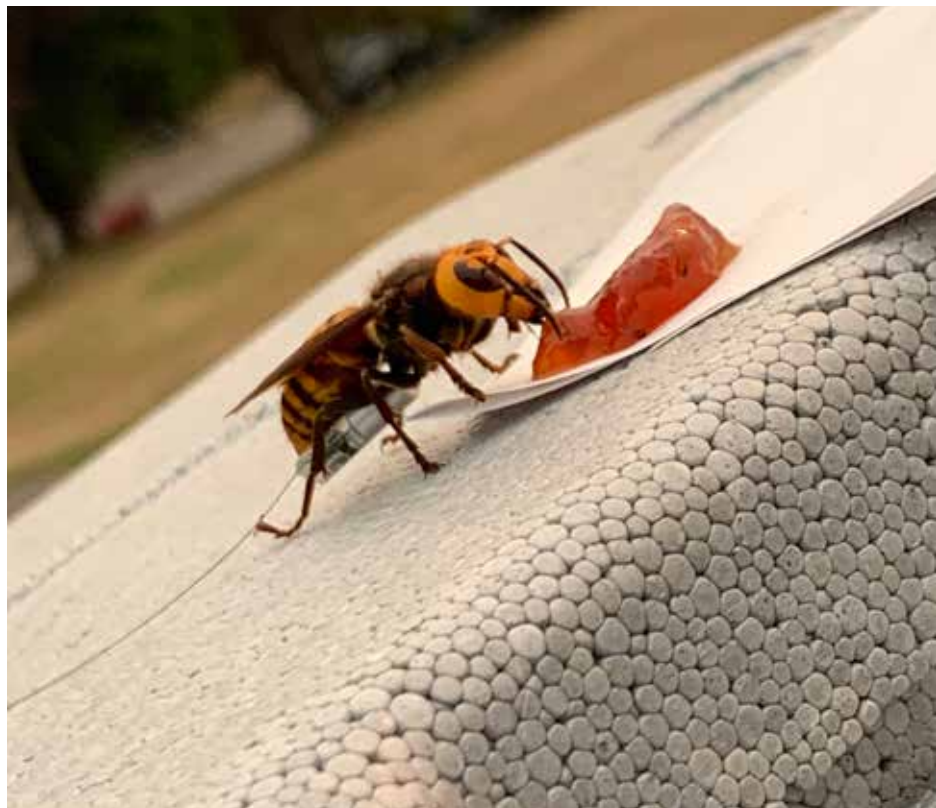
Om du ser den asiatiske bålgetingen:

Anmäl det till miljöbyrån via hemsidan www.arter.dk.

Kom ihåg, om möjligt, att skicka en bild med. Det är guld värt jämfört med att kunna bedöma vad man sett.

Vi har før skrevet om den asiatiske gedehams, *Vespa velutina*, som er et kæmpe problem i Sydeuropa og som vi frygter skal finde vej til Danmark. Nu er der netop fundet endnu et bo af asiatisk gedehams i Tyskland, omkring Hamborg, så den er meget tæt på Danmark. Derfor er det vigtigt at vi er meget opmærksomme på om den skulle dukke op i Danmark.

Bygger flere forskellige bo Asiatisk gedehams bygger flere bo hen over sæsonen. Man taler om primært- og sekundært-bo. Når det primære bo har nået en vis størrelse, begynder de at bygge det sekundære bo. Når det er stort nok, flytter dronningen og resten af kolonien hertil. Det sekundære bo findes typisk højt oppe i træer, hvorimod det primære sidder lavere. Boet i Hamborg var et primært bo, ca. 30 cm i diameter (figur 1) og indeholdt godt 300 arbejdere, samt masser af yngel (figur 2). Man fandt desuden et lille sekundært bo højt

Figur 2 ovan. Nyt bo af asiatisk gedehams fundet nær Hamborg.
Foto: Schütte/Wieckhorst

Figur 3. Asiatisk gedehams besøger gerne blomstrende vedbend på dette tidspunkt af året. Læg mærke til den helt sorte forkrop, det næsten helt sorte hoved og den forreste, sorte del af bagkroppen.
Foto: Peter Kennedy.

Figur 4 till højer. Stor gedehams er tydeligt mere rød specielt på hoved og forkrop. Bagkroppen er mere gul. Foto: Daniel Wanke, Pixabay.

Bild överst. Första fyndet av asiatisk bålgeting har gjorts nära Kanadensiska gränsen. Washington State Department of Agriculture berättar om försök att tagga två levande asiatiska bålgetingar. De spåras för att försöka hitta boet. Radionapparna förblir aktiva i ungefär två veckor, när detta publicerades hade boet inte ännu lokaliserats.
Foto: från twitter @WSDAgov

i et træ, hvortil dronningen var flyttet et par dage tidligere. Det konkluderer man fordi der stadig var yngel i det primære bo.

Nyt dansk monitoringsprojekt Vi har i Danmarks Bivlerforening haft et tæt samarbejde med Miljøstyrelsen og Naturstyrelsen om, hvordan vi skal reagere, hvis asiatisk gedehams dukker op i Danmark. Nu har Miljøstyrelsen besluttet at afsætte midler til et monitoringsprojekt, så vi kan sende materiale ud til de af vores lokalforeninger, som vil hjælpe til med at holde øje med gedehamsen og hjælpe til hvis der er mistanke om forekomst i et område. Vi vil derfor i de kommende måneder kontakte alle lokalforeninger for at høre om de vil deltage.

Vi ved fra udlandet, at den helt store udfordring er at holde opmærksomheden, når den asiatiske gedehams endnu ikke er kommet til landet. Vi skal passe på med at råbe ulven kommer, men det bedste vi kan gøre er, at

holde øjnene åbne og være opmærksomme hele tiden. Det nytter ikke noget at sætte fælder op. Det er først hvis vi har en konkret mistanke i et område, at indsatsen øges og fælder aktiveres. Men så er det også vigtigt at vi kan reagere hurtigt. Derfor vil vi sende fælder og lokkemad ud til de lokalforeninger, som vil deltage. Materialet skal kun bruges, hvis der kommer rapporter fra området, der kunne tyde på, at gedehamsen er set.

Hvad skal vi se efter? Asiatisk gedehams er på størrelse (ca. 2–3 cm) med den almindelige

stor gedehams, *Vespa crabro*, men den asiatiske gedehams er tydeligt sort på hoved, forkrop og den forreste del af bagkroppen (se figur 3), i modsætning til stor gedehams, som er mere gul og rød i farverne (figur 4).

Ser du noget, som du mener kan være asiatisk gedehams, kan du kontakte os, eller indrapportere det direkte til Miljøstyrelsen via portalen www.arter.dk. Husk, hvis det er muligt, er et billede guld værd i forhold til at kunne vurdere, hvad du har set.

Baljväxter – binas favoriter

Baljväxter eller ärtväxter (*Fabaceae*) är en smart växtfamilj som inte kräver kvävegödsling och ger ett näringsrikt foder med mycket protein. De är också en av de ekonomiskt viktigaste familjerna globalt sett med många kulturväxter (ärtor, bönor, linser och klöver).

De bästa dragväxterna inom familjen är klöver (*Trifolium*), sötväppling (*Melilotus*), lusern (*Medicago*) och olika vickrar/bönor (*Vicia*). Typiskt för dessa släkten är att de är starkt beroende av korspollinering som utförs av pollinerande insekter. De lämnar generellt en stor belöning genom mycket nektar och värdefullt pollen till de besökande insekterna. Baljväxter föredras av honungsbin och humlor men i mindre grad av solitärbin.

Det som lantbrukarna odlar på sina fält till foder eller grüngödsling benämns som vallbaljväxter eller trindsäd. Dessa är intelligenta genom att de fixerar kväve genom luften. Trots många fördelar minskar användningen av vallbaljväxter, inte bara i Sverige, utan i hela världen.

VITKLÖVER Honungsskördens utgörs till mycket stor del av vitklöver (*Trifolium repens*) oberoende var man befinner sig i Sverige. Orsaken till detta är att vitklöver växer i stort sett överallt; vallodling, vägkanter, gräsmattan, skogsbryn och på ruderatmark. Den långa blomningstiden från mitten av juni till långt in på hösten gör att den förekommer i nästan all slags honung. Innan konstgödseln fick sitt genomslag och klöverodlingen var omfattande, räknade man med att 75 procent av all brittisk honung hade sitt ursprung från vitklöver.

Det verkliga nektarflödet kommer först igång cirka 10 dagar efter att de första blommorna öppnar sig. Sensommarblomningen producerar mindre nektar. Varje blomhuvud av vitklöver består av 50 till 100 individuella blommor och underlättar därmed arbetet för bina att göra ett energisparande arbete. Ståndarna syns inte utan är gömda nere i varje kronrör där också nektarn finns tillgänglig. Det 3 mm långa kronröret gör det möjligt för både honungsbin och korttungade humlor att hämta nektar i vitklöverblomman.

Vitklöverhonungen stelnar
långsamt och lämpar sig därför
bra som kakhonung.

Vitklövern, som är flerårig, är inte så kräsen som många andra växter beträffande temperatur, utan producerar måttligt med nektar inom ett stort temperaturområde. Störst nektarproduktion utsöndras emellertid vid en temperatur på 24–30 grader. Nektarns sockerkoncentration kan variera mellan 30 och 70 procent beroende på markens fuktighet. Jordens pH-värde (surhetsgrad) lär också ha betydelse för honungsskördens. En kalkrik jord ger en bättre honungsskörd av vitklöver jämfört med en kalkfattig jord, enligt brittiska uppgifter. Lantbrukare föredrar att odla alsike-

klöver på surare jordar där den presterar bättre än vitklövern. Alsikeklövern skiljer man från vitklövern genom att blommorna har en rosa nyans mot vitklöverns överlag vita blommor. Den lär ge lika bra honungsskörd som vanlig vitklöver. Genom att man känner till vitklöverns nektaravsöndring och dess sockerinhåll kan man med en viss beståndstäthet teoretiskt beräkna ett klöverfälts honungsskörd per hektar. Under goda betingelser ger vitklövern/alsikeklövern en skörd på 60–100 kg honung/hektar.

Vitklöverhonung räknas som en av de bästa honungssorterna i den tempererade zonen på norra halvklotet. Den har en bra densitet kombinerad med delikat smak och arom som överensstämmer med hur "vanlig" honung ska smaka. Som nyslungad är den ljus och klar i färgen med en bärnstensnyans. Honungen stelnar långsamt och lämpar sig därför bra som kakhonung. Rör man den ordentligt under kristalliseringen erhålls en ljus finkornig honung.

Pollen samlas ivrigt av bina men man ser sällan stora pollenbyxor (jämfört med tex maskros) eftersom vitklövern inte lämnar ett överflöd av pollen. Det bruna pollenet är trots det ett viktigt inslag i binas yngelutveckling tack vare ett gott proteinvärde (26–28 procent).

RÖDKLÖVER (*Trifolium pratense*) är precis som vitklöver en vanlig kulturväxt som odlas som vallfoder till djuren. Vid fröodling av rödklöver kan man se stora fält där grödan får blomma ut, till skillnad från ensilageodling där fältet slås samtidigt eller strax innan den gått i blom. Kronröret hos rödklöver är mycket långt,

Frödning av rödklöver med bikupor för pollineringsstjänster i bakgrunden. Foto: Björn Gustavsson.

Åkerböna

Ett honungsbi med blandgula pollenbyxor besöker sötväppling.
Foto: Petter Haldén.

Ett blommande vitklöverfält.
Foto: Björn Gustavsson

→ 9–10 mm, och gör det svårt för honungsbin att nå ner med sugsnabeln. Det långa kronröret gör att växten är bättre anpassad för de långtungade humlorna. Men det finns en viss sortvariation på grund av att det odlas både diploida och tetraploida sorter.

Rödklävern är generellt sätt en sämre nektarkälla (beroende på blommans djup) för honungsbin än vitklävern, trots att nektarproduktionen är högre än hos vitklävern. Under gynnsamma förhållanden, det vill säga hög markfuktighet, hög temperatur och luftfuktighet kan rödklävern ge ett fint honungstillskott för biodlaren. Det finns indikationer på att nektarn stiger högre i blomman i vallodling efter första skörden när plantorna skjuter nya skott och blommor (dvs inför andra och tredje skörden). Honungsskörden per hektar överensstämmer i stort med vitklävern, men det finns uppgifter på att rödklävern kan ge upp till 200 kg/hektar.

SÖTVÄPPLING Det latinska namnet för sötväpplingar är *Melilotus* och antyder honung med ordet meli som på grekiska just betyder honung. Det finns två arter av sötväppling, den ena med vita blommor (*M. albus*) och den andra med gula (*M. officinalis*). Båda är tvååriga och förekommer allmänt i landet men växer mest nära kulturmark och ofta utmed vägar. Eftersom den precis som klöver har kvävebindande förmåga används den ibland som grön gödselingsgröda. Sötväpplingen är en högväxt planta (40–80 cm) och har många fördelar som dragväxt; den växer där många andra växter inte trivs, den klarar torka hyfsat bra och blommar under en väldigt lång tid under sommaren och tidiga hösten.

Sötväppling är, precis som klöver, beroende av korspollinering och för att locka till sig insekter

lämnar den en stor belöning i form av nektar. Blommans struktur gör att nektarn inte utsetts för avdunstning och sköljning av regn. Därtill slår många blommor ut samtidigt vilket gör att bina inte behöver odsla energi på att leta efter nektar. Honungsbin har lätt att nå nektarn i de grunda blommorna och under gynnsamma förhållanden kan sötväpplingen, enligt polska källor, leverera 220–800 kg honung/hektar. I USA och Kanada räknas den som en av de bästa nektarkällorna. Det finns inga uppgifter om att den gula arten skulle ge mer än den vita eller vice versa.

Sötväpplingen klarar torka bra och blommar under en väldigt lång tid under sommaren och tidiga hösten

Pollenet produceras dock i förhållandevis små mängder men har å andra sidan ett gott proteininnehåll (cirka 26 procent). Ren honung från sötväppling är av god kvalitet med ljus färg som drar åt grönt innan den har kristalliserat. Smaken är mild med en förnimmelse av vanilj. Honungen stelnar snabbare jämfört med klöverhonung.

BLÅLUSERN eller alfalfa (*Medicago sativa ssp. sativa*) är en torktålig baljväxt och odlas i vallar

men förekommer även förvildad på kulturmark. Den är tvåårig och blommar fint andra året efter sådd och lantbrukaren kan ibland ta upp till fyra skördar per år. I vallodling slås plantan ungefär vid tiden för blomning eller strax innan för att fiberhalten inte ska bli för hög, så någon större honungsskörd kan man inte räkna med från lusern i vallar.

Ren lusernhonung är ovanlig i Sverige men skulle kunna förekomma i samband med fröodling.

De blå lusernblommorna tycks inte attrahera honungsbin förrän senare under säsongen då andra nektarkällor blir otillräckliga. Under sina ansträngningar att nå nektarn utlöser biet en fjädermekanism som piskar ståndare och pistill upp mot insektens undersida och pudrar in den med pollen. Detta otyg lär sig bina och petar istället in sugsnabeln mellan kronbladen och blommans bas för att komma åt nektarn och därigenom förhindras en fullgod pollinering.

Blålusern kräver varmt och soligt väder för att bina skall attraheras av blommorna och förmiddagen lär vara bästa tiden för nektarproduktion. Nektarns sockerkoncentration ligger på 20–60 procent och ett hektar av lusern ger en teoretisk honungsskörd på 40–200 kg under bra förhållanden. Ren lusernhonung är

Blåusern

ovanlig i Sverige men skulle kunna förekomma i samband med fröodling. Honungen är då ljus och påminner i smaken om de andra baljväxterna men dock med en tydligt syrlig karaktär. Honungen har en tendens att stelna relativt snabbt jämfört med till exempel klöver.

ÅKERBÖNA Till *Vicia*-släktet hör bland annat åkerböna, fodervicker, kråkvicker och luddvicker där åkerböna främst odlas som fodergröda. Åkerbönan är torkkänslig och trivs därför bäst på styva lerjordar. Gemensamt för släktet är att de räknas som medelmåttiga nektar- och pollenleverantörer för honungsbin, men är däremot populära bland långtungade humlor, då blommans djup kräver en lång sugsnabel.

Ett hektar kan leverera en honungsskörd på ca 60 kg. Honung från åkerbönan har en mild smak och kristalliserar snabbt men får dessvärre en grovkornig konsistens trots att den rörs väl. Honungsbin används för pollinering av åkerbönan.

Referenser

Kirkevoold, R. R. & T. Gjessing. 2003. *Den store biplanteboken*. Korotan Ljubiana Ltd. Slovenien.
Kirk, W. D. J. & F. N. Howes. 2012. *Plants for Bees*. Printer Trento Srl, Italy
Sulborska, A. 2019. *Rosliny Pozytkowe. Bee & Honey Sp. Z.o.o. Klecza Dolna, Poland*.

Nytt om ekologisk biodling

Från den 1 januari 2022 ska den som vill sälja ekologiska biodlingsprodukter följa ett nytt regelverk om ekologisk produktion. Den största förändringen är att det blir tillåtet att rekrytera upp till 20 % icke ekologiska drottningar eller avläggare per år och att det i vissa fall blir tillåtet att utfodra med pollen. En annan förändring är att flera småskaliga biodlare kan gå ihop i en aktörsgrupp och sälja sin honung som ekologisk under ett gemensamt certifikat. Det blir också möjligt att märka vax som ekologiskt.

Anmälan till Jordbruksverket Vill du saluföra ekologiska biodlingsprodukter ska du dels följa reglerna för ekologisk biodling och dels låta din biodling kontrolleras av något av följande kontrollorgan: Kiwa Sverige AB, Smak Certifiering AB eller HS Certifiering AB. Efter årsskiftet ska du också anmäla din biodling till Jordbruksverket (primärproduktion) eller till Livsmedelsverket (livsmedelsförädling). Formerna för anmälan är inte klara än, så håll utkik på vår webbplats.

Konventionella bin Grundregeln i ekologisk djurhållning är att alla djur ska ha fötts inom ekologisk produktion. Om du vill utöka din biodling, eller ta in nytt genetiskt material och det inte finns ekologiska avläggare eller drottningar att köpa får du i begränsad omfattning köpa in konventionella avläggare eller drottningar.

Under ett kalenderår får du efter årsskiftet köpa in upp till 20 % konventionella avläggare eller drottningar. Det är en ökning från tidigare 10 %. Du får räkna procentsatsen på det antal bisamhällen du har vid inköpstillfället.

Har du färre än fem bisamhällen får du köpa in en icke ekologisk avläggare eller drottning per år.

Pollen Sedan tidigare finns det en regel om att du i slutet av säsongen ska lämna tillräckligt med honung och pollen så att bina klarar vintern. Om det är så att det finns en risk att bina på grund av klimatförhållanden inte överlever vintern får du invintra dem på ekologisk honung, ekologiskt pollen, ekologisk sockerlösning eller ekologisk socker. Pollen är

ett tillägg mot förut och det är verkligen pollen som avses, inte pollensättning.

Ekologiskt vax Efter den 1 januari 2021 kan bivax certifieras som ekologiskt. Det är en skillnad mot nu. Det finns inga specialregler om vaxhantering, men om du har ekologisk biodling och vill sälja ekologiskt vax är det möjligt. Kontrollorganet ska då kunna spåra vaxets väg från bikupan och till den produkt du vill sälja.

Katastrofsituationer Det har tillkommit en möjlighet för Jordbruksverket att i händelse av katastrofer eller exceptionella händelser tillåta att biodlare får göra avsteg från regelverket. Det är om det har skett en katastrof eller en exceptionella händelse som gör att du måste evakuera dina bikupor. Jordbruksverket får då besluta att ekologiska bisamhällen evakueras till en plats där inte reglerna om placering av ekologiska bisamhällen är uppfyllda. Du måste dock ansöka om detta. Regeln kan vara relevant till exempel i händelse av större bränder.

Sedan tidigare finns följande två "katastrofregler": Om du har haft en mycket hög dödlighet hos bina och det inte finns ekologiska bin att köpa kan du ansöka hos Jordbruksverket om undantag att köpa in icke ekologiska bidrottningar eller avläggare. Du ansöker.

Om bisamhällets överlevnad är hotad till följd av andra orsaker än av klimatskäl, kan Jordbruksverket i enskilda fall tillåta att biodlare utfodrar bisamhället med ekologiskt pollen, ekologisk honung, ekologisk sockerlösning och ekologiskt socker.

Aktörsgrupp Om du har småskalig biodling och vill saluföra ekologisk honung kan du gå samman med andra småskaliga biodlare och dela på certifieringskostnaden. Reglerna om aktörsgrupper syftar till att underlätta även för den med en mindre produktion. Det finns några grundregler för aktörsgrupper. Medlemmarna ska:

- bedriva sin verksamhet i närheten av varandra.
- ha ett gemensamt saluföringssystem av sina produkter.
- ha ett intern kontrollsystem.
- Ha en standardavkastning från ekologisk produktion som inte överstiger 15 000 euro per år eller en årlig omsättning som inte överstiger 25 000 euro. Dessutom ska den individuella certifieringskostnaden motsvara mer än 2% av varje medlems omsättning eller standardavkastning från ekologisk produktion.

Det finns fler regler, särskilt om det interna kontrollsystemet och det ansvar som enskilda medlemmar har. Kontakta ett kontrollorgan eller Jordbruksverket om du vill veta mer.

Var finns reglerna? Under hösten lägger vi upp en sida på vår webb där du kan hitta samtliga regler om ekologisk biodling och som ska börja tillämpas från årsskiftet. Vi får säkert anledning att återkomma med förtydliganden och annat även i denna tidning.

Jackis Lannek
Växtregelenheten, Jordbruksverket

FLASKOR & BURKAR

SNABBT, LÄTT OCH KOMPLETT

Ny katalog på
flaskorburkar.se

2021

www.flaskorburkar.se

+46 (0)413 - 557799 - order@flaskorburkar.se

PS. Hittar ni inte det ni söker i katalogen!
Kontakta oss så tar vi fram just er förpackning.

Det lönar sig att vara medlem

FÖRMÅNERNAS BETALAR MEDLEMSAVGIFTEN Årsavgiften för medlemskapet är 1,581 kr inklusive moms. Hela eller delar av denna avgift kan tjänas in under ett år genom att utnyttja delar av de olika rabatter som medlemskapet medför. Några räkneexempel: 40 % på den årliga avgiften för Svenskt Sigill. Om du har upp till 50 samhällen är den årliga systemavgiften 800 kr och 40 % rabatt ger 320 kr. Med fler samhällen är besparingen större.

Genom LRF har du flera fina rabatter. Agrolkortet ger genomsnittliga rabatter per liter på ca 50 öre för diesel och ca 30 öre för bensin. Om du kör 1000 mil per år och då tankar 600 liter diesel ger det 300 kr i rabatt. 12 % hos Granngården. Om du köper något för 500 kr ger det 60 kr i rabatt.

Dessa räkneexempel ger sammantaget 680 kr vilket motsvarar nästan halva årsavgiften. Om du dessutom utnyttjar rabatterna hos olika byggkedjor kan du snabbt spara ännu mer pengar. Går du i tankarna att köpa en ny bil är det värt att titta på de rabatter som erbjuds genom LRF samköp och då handlar det om tusenlappar i besparing.

Så här blir du medlem i Biodlingsföretagarna

Medlemsavgiften 2021 utgörs av två delar, varav 50 SEK är momsfri medlemsavgift och 1,225 SEK exkl. moms är serviceavgift.

Medlemserviceavgiften är totalt 1,581 SEK och insättes på:
Bank giro: 5276-8587
Vänligen ange namn, adress samt "Medlemskap".

EAN-koder

Som medlem får du 10 unika EAN-koder. Du betalar 300 kr + moms i registreringsavgift per 10 koder. Årsavgiften betalar Biodlingsföretagarna.

Från Sverige

Märkningen "Från Sverige" är en ursprungsmärkning som garanterar att produkten är odlad, född och uppfödd, förädlad, förpackad och kontrollerad i Sverige. Registreringsavgift 300 kr + moms. Årsavgiften betalas av Biodlingsföretagarna och värdet av detta är 3 000 kr per år för den enskilde medlemmen.
www.fransverige.se

Thomas Apiculture

Som medlem i Biodlingsföretagarna har du rabatt hos den franska redskapshandlaren Thomas Apiculture. Specifik prislista på maskinutrustning för medlemmar i Biodlingsföretagarna.
www.thomas-apiculture.com

Svenskt Sigill

Märkningen "Svenskt Sigill" visar att produkten kommer från en odlare eller djuruppfödare som är certifierad enligt IP-standardens Sigillnivå. Certifieringen innebär att de har uppfyllt extra produktionsmervärden inom områdena livsmedelssäkerhet, djuruomsorg och minskad miljöpåverkan. Årsavgiften finns i tre nivåer beroende på biodlingens storlek; 800, 1 400 eller 2 550 kr + moms. Som medlem i Biodlingsföretagarna får du 40 % rabatt på årsavgiften. www.sigill.se

Agrolkortet

Agrolkortet – ett kort för allt – eller bara för drivmedel. Med Agrolkortet från Lantmännen Finans kan du tanka på de flesta "bensinstationer" och få rabatt mellan 20–60 öre/liter beroende på vilket drivmedel och företag du tankar på. Det är ett Mastercardkort som gäller på 40 miljoner köpställen. När du betalar med Agrolkortet ingår också ett förstärkt försäkringsskydd för hemmet, resor och bilen. Du är t. ex. skyddad mot borttappad nyckel och feltankat bränsle. www.agrolkortet.se

Dina Försäkringar

Teckna försäkring för din gård och du får biodlingsförsäkringen på köpet första året. Din gård är både boende och gårdsbyggnader och du får rabatt motsvarande premien av max 50 bikupor (rabatten är max ca 2 000 kr och du kan försäkra fler än 50 bikupor). I försäkringen ingår även skydd mot amerikansk yngelröta. www.dina.se

LRF Samköp

Ahl Sell

Rabatt på hela det omfattande sortimentet inom industriförnödenheter som VVS, el, bygg, verktyg, maskiner, kyl, personlig skyddsutrustning och arbetskläder.

AJ Produkter

Inredning för kontor, lager och verkstad med allt du behöver för en väl fungerande arbetsplats. Du får 22 % rabatt på hela sortimentet och 60 dagars betalningsvillkor.

Beijer Byggmateriäl

Rabatterade nettopriser på mer än 3 000 högfrekventa artiklar, och 10 % rabatt på övriga produkter.

LRF SAMKÖP

Bondens El

LRF Samköps eget elavtal har ett av marknadens lägsta elpriser. Rörligt avtal med en månads uppsägning, inga dolda avgifter.

Granngården

12 % på det breda utbudet för djurägare, trädgårdsfixare och lantbrukare – allt för det Jordnära livet!

IKEA

Unikt avtalspris på hela sortimentet hos IKEA, även IKEA FAMILY erbjudanden, rea och kampanjer.

SJ

Du får rabatt på alla avgångar genom LRF Samköps avtal.

Staples

Rabatterade nettopriser på kontorsmaterial och städmaterial, mjukpapper, glödlampor, batterier, köksutrustning, emballage, toner och allt annat du kan behöva på kontoret.

Swedol / Grolls / Nima

Du får 15 % rabatt på hela sortimentet av fordonstillbehör, maskiner, hydraulik, elartiklar, lyft & last, verktyg och arbetskläder.

Hotell

Rabatt på boende och konferens hos Best Western, First Hotels, Elite Hotels, Nordic Choice Hotels och Scandic.

Bilar

Rabatt på Alfa Romeo, Audi, BMW, Citroën, DS, Fiat, Ford, Hyundai, Isuzu, Jeep, Kia, Lexus, Mercedes, Mini, Mitsubishi, Nissan, Opel, Peugeot, Renault, Seat, Skoda, Subaru, Toyota, Volkswagen och Volvo.

Alla rabatter och aktuell information hittar du på www.lrf.samkop.se

Har du frågor om medlemsförmånerna kontakta Staffan Tegebäck staffan@tegeback.se

Gadden

Gadden utges av Biodlingsföretagarna och utkommer sex gånger per år. Samtliga publiceras på vår hemsida digitalt. Biodlingsföretagarnas medlemmar erhåller Gadden som medlemsförmån.

Kommunikatör

Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Ansvarig utgivare

Helena Ring Johansson
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Redaktionellt material

kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Redaktör & Art director

Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

Var med och skriv i Gadden

Gadden ska spegla verksamheten hos våra medlemmar. Honorar är 500 SEK + moms per publicerad sida.

Biodlingsföretagarna förbehåller sig rätten till publicerat material om ej annat överenskommit.

Annonsprislista Gadden

Storlek	Gadden	Helår (6 nr)
Helsida (215 x 280 + 3 mm)	3 900:-	22 000:-*
Baksida (215 x 265 + 3 mm)	4 300:-	24 000:-*
1/2 liggande (187 x 123 mm)	2 800:-	15 400:-*
1/2 stående (91 x 251 mm)	2 800:-	15 400:-*
1/4 liggande (187 x 60 mm)	1 500:-	8 500:-
1/4 stående (91 x 123 mm)	1 500:-	8 500:-
1/8 liggande (91 x 60 mm)	850:-	4 800:-
Radannonser (max 100 tecken)	250:-	

Banner hemsida

Storlek	Månad	Helår
500 x 200 px	500:-	4 500:-

För att boka annons kontakta

Staffan Tegebäck
BIODLINGSFÖRETAGARNA
J A Perssonsgatan 2D
522 31 Tidaholm
Tel: 0708 95 22 50
staffan@tegebäck.se

Medlemmar annonserar gratis med radannonser under köp/sälj på www.biodlingsforetagarna.se/forum

Skicka e-post till:
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Välkommen med din annons!

Datum Gadden 2021-22

Nummer	Material	Utgivningsdag
Gadden nr 6	21-11-19	21-12-07
Gadden nr 1	22-01-20	22-02-03

Viktigt när du skickar material

- Annonser skickas som tryckoptimerad pdf
- Radannonser (max 100 tecken) och kortare nyheter utan bilder skickas till kommunikator@biodlingsforetagarna.se
- Kontakta gärna oss om din idé innan du börjar skriva. Artiklar skickas i Word (.doc). Ange tydligt vad som är rubrik, mellanrubriker och brödtext. Numrera bildtexter och tillhörande bilder. För insänt ej beställt material ansvarar ej.
- Bilder skickas i originalfil som .jpg, i 300 dpi upplösning. Numrera och döp bilderna med artikelns /avsändarens namn.
- Använd gärna Dropbox, OneDrive, Spred, WeTransfer eller liknande tjänst om bildfiler på totalt över 10 Mb skickas. Packa filerna i en mapp med artikelns namn om du skickar flera filer.

Omslagsbild

Marcus Bassani

Tryck

Danagårds Litho, Ödeshög, 2020
ISSN: 1100-6951

Artiklar och framförda åsikter representerar inte nödvändigtvis föreningens officiella ståndpunkt.

För icke signerat material och bilder svarar redaktören. Gadden får gärna citeras om källan anges.

Copyright © Biodlingsföretagarna

Biodlingsföretagarna är en ideell branschförening vars syfte är att utveckla svensk yrkesbiodling. Vi utbildar, påverkar myndigheter, ordnar konferenser och studieresor. Välkommen att bli medlem. Hos oss kan din biodling utvecklas.

Biodlingsföretagarna

Ordförande

Helena Ring Johansson
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Vice ordförande

Ingmar Germundsson
ingmar.germundsson@biodlingsforetagarna.se

Kassör

Staffan Tegebäck
staffan.tegebäck@biodlingsforetagarna.se

Sekreterare

Mats Olofsson
mats.olofsson@biodlingsforetagarna.se

Ledamot

Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

Lina Norrsell

lina.norrsell@biodlingsforetagarna.se

Mikael Sundström

mikael.sundstrom@biodlingsforetagarna.se

Suppleant

Fredrik Sjöberg
fredrik.sjoberg@biodlingsforetagarna.se

Tomas Lilja

tomas.lilja@biodlingsforetagarna.se

Rådgivning

Utrustning, byggplaner m.m. görs på forumet.
radgivning@biodlingsforetagarna.se

Rådgivning yrkesbiodling

Björn Jacobsson
0706 669 369

Bihälsa

Björn Gustavsson
bjorn.gustavsson@jordbruksverket.se

Honung

Alf Andersson
blaklintens.bigardar@telia.com

Studieresor

Thomas Dahl
thomas.dahl@biodlingsforetagarna.se

Staffan Tegebäck

staffan.tegebäck@biodlingsforetagarna.se

Revisor

Monica Larsson
monica@honungsgarden.com

Håkan Nilsson

hakan@godhonung.se

Revisorsuppleant

Håkan Albrektsson
info@osterlenhonung.se

Valberedningen

Yngve Kihlberg, sammankallande
yngve@agrobi.se

Thomas Dahl

th.dahl@icloud.com

Wilhelm Ydreståhl

wilhelmydresta@hotmail.com

Vi finns här
för Dig

BeeFuture AB
www.beefutureab.se

Vaxrenseri
& Valsning

Köper & säljer
Bivax

Svenskt Bifoder

FRANSK TILLVERKARE I 116 ÅR

Lång erfarenhet och stark närvaro i Europa
och över hela världen.

**Komplett utbud
med mer än 5000 produkter.**

AUTOMATISERADE SLUNGLINJER

**mer än 500 slunglinjer
i drift i Europa**

Slunglinejer
från 30 till 120 ramar

Se våra slunglinjer i drift
på YouTube

SPINNER MED VARIABEL HASTIGHET

**BEST
SELLER**

Världens mest använda spinner för
kallt autäckningsvax

500 MICRONS FILTRERINGSENHET

Filtreringskapacitet :
600 kg per timma

Tryckvakt

Singeltub filter
i rostfritt stål

Själutryckande pump

HELIMEL FÖR 300 KG FAT

Exklusiv maskin för
mekanisk hantering av kristalliserad
honung och produktion av
kristalliserad honung utan
uppvärmning

Se Helimel i produktion
på YouTube

**VÄRLDS
EXKLUSIV**

MELINOX KRISTALLISERINGSTANK

Från 50 till 2500 kg

+

+

=

Mixertillsats för
kristalliseringstank

Uppvärmad botten för
kristalliseringstank

**Har du ett investeringsprojekt ?
Vill du ha vidare information om
våra utrustningar ?**

**Kontakta oss på
enquiries@thomas-apiculture.com**